

Souhrnná teritoriální informace:

Ázerbájdžán

Zastupitelský úřad ČR v Ázerbájdžánu 3. 1. 2022 17:04

Ázerbájdžán je sekulární muslimský stát v oblasti Jižního Kavkazu s převážně turkickým obyvatelstvem, který ve své novodobé podobě vznikl po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991. Navzdory jeho poloze na břehu Kaspického moře jej lze považovat za vnitrozemský stát, neboť postrádá přímý přístup ke světovému oceánu. Ekonomice Ázerbájdžánu jednoznačně dominuje těžba ropy a zemního plynu. Tyto komodity v prvních 9 měsících roku 2021 představovaly přibližně 86 % veškerého vývozu.

Co se týče celkového stavu ekonomiky, Ázerbájdžán objektivně dosáhl ohromujícího úspěchu, když se mu v poměrně krátkém čase podařilo konsolidovat hospodářství těžce poznamenané prohranou 1. karabašskou válkou a vnitropolitickou krizí první poloviny 90. let. O velikosti tohoto úspěchu vypovídá skutečnost, že se dnes jako jediná ze zemí jihokavkazského regionu řadí dle metodologie Světové banky mezi státy s vyššími středními příjmy (upper-middle income). Zásadní roli při dosažení tohoto úspěchu sehrály zásoby ázerbájdžánské ropy, které byly na základě Dohody o dělbě zisků otevřeny zahraničním investicím. Toto rozhodnutí přineslo i svá negativa v podobě přílišné závislosti celého ázerbájdžánské hospodářství na těžbě energetických surovin. Ropný sektor se na tvorbě HDP podílí přibližně 35 %, pro rok 2022 by měl vytvářet 55 % příjmu státního rozpočtu, a představuje kolem 85 % veškerého exportu země (za období leden-září 2021). Vedle ropy se investiční úsilí v uplynulých letech soustředilo i na rozšíření těžby kaspického plynu a vybudování Jižního plynového koridoru přes území Gruzie, Turecka a balkánských států. Ten od svého uvedení do provozu v prosinci 2020 zásobuje plynem Itálii, Turecko nebo Bulharsko.

Prudký pád cen ropy na světových trzích v roce 2015 naplno odhalil nebezpečí plynoucí z přílišné orientace ázerbájdžánské hospodářství na jedno jediné odvětví. Krize umocněná dlouhodobým posilováním amerického dolaru a souběžnou devalvací měn řady sousedních států měla za následek značné zpomalení výkonu ekonomiky, s jehož následky se země nestihla plně vyrovnat, než ji počátkem roku 2020 postihla dvojitá krize v podobě ještě prudšího pádu cen ropy a pandemie COVID-19. Ázerbájdžánské vedení si vážnost stávající situace uvědomuje a snaží se problémům čelit masivní podporou rozvoje neropných odvětví ekonomiky jako je zemědělství, chemický a zpracovatelský průmysl a stavebnictví.

Nehledě na stávající problémy Ázerbájdžán nadále zůstává nejsilnější ekonomikou v regionu s podílem 60 % na celkovém HDP i suverénně největším exportérem.

Lze očekávat, že hlavním předmětem zájmu bude v následujících letech post-konfliktní rekonstrukce území po 2. karabašské válce.

Základní údaje	
Hlavní město	Baku
Počet obyvatel	10,130 mil. (2021)
Jazyk	ázerbájdžánský
Náboženství	islám (96 %), křesťanství (3 %), ostatní (1 %)
Státní zřízení	poloprezidentská republika
Hlava státu	Ilham Alijev
Hlava vlády	Ali Asadov
Název měny	ázerbájdžánský manat (AZN)
Cestování	
Časový posun	+3 hod (v létě +2 hod)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Milan Ekert
Ekonomický úsek	Mgr. Klára Zeldová
Konzulární úsek	Ing. Peťa Bačová
CzechTrade	Mgr. Levan Bokeria
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	47,5
Hospodářský růst (%)	2,6
Inflace (%)	3,6
Nezaměstnanost (%)	6,1

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Název státu:

- 1 Ázerbájdžánská republika (Ázerbájdžán)
- 1 Azərbaycan Respublikası
- 1 the Republic of Azerbaijan

Politické uspořádání Ázerbájdžánu vychází z Ústavy vydané v roce 1995. Na jejím základě lze zemi klasifikovat jako poloprezidentskou republikou se třemi složkami moci – zákonodárnou, výkonnou a soudní.

Výkonná moc je v rukou prezidenta Ilhama Alijeva. Prezident je v přímých volbách volen na sedmiletá funkční období (po dodatku Ústavy z roku 2009 může být volen na více než 2 období). Prezident jmenuje Kabinet ministrů a v koordinaci s Parlamentem (Milli Madžlisem) jmenuje předsedu vlády (Ali Asadov) a hlavy místní samosprávy. Prezident byl na své čtvrté funkční období zvolen v dubnu 2018. První viceprezidentkou země se v roce 2017 stala první dáma Mehriban Alijeva, která je zároveň první držitelkou této funkce.

Zákonodárnou moc drží jednokomorové Národní shromáždění (Milli Madžlis) a Nejvyšší národní shromáždění v Nachičevanské autonomní republice. Milli Madžlis je složený ze 125 poslanců volených z jednomandátových volebních obvodů na 5 let. Poslanci nesestavují vládu, na základě Ústavy ji však schvalují. Poslední volby do Milli Madžlisu se uskutečnily v únoru 2020, předsedkyní se stala Sahiba Gafarova.

Soudní moc je svěřena Ústavnímu soudu, Nejvyššímu soudu a Hospodářskému soudu. Soudce těchto soudů jmenuje prezident.

Prezident: Ilham Aliyev

Viceprezidentka: Mehriban Aliyeva

Složení vlády:

- 1 Předseda vlády: Ali Asadov
- 1 První vicepremiér: Yagub Eyyubov
- 1 Vicepremiér: Shahin Mustafayev
- 1 Vicepremiér: Ali Ahmadov
- 1 Ministr dopravy, spojů a špičkových technologií: Rashad Nabyev
- 1 Ministr ekologie a přírodních zdrojů: Mukhtar Babayev
- 1 Ministr energetiky: Parviz Shahbazov
- 1 Ministr financí: Samir Sharifov
- 1 Ministr hospodářství: Mikayil Jabbarov
- 1 Ministr kultury a turistiky: Anar Karimov
- 1 Ministr pro mimořádné události: gen. mjr. Kamaladdin Heydarov
- 1 Ministr mládeže a sportu: Azad Rahimov
- 1 Ministr obranného průmyslu: Madat Guliyev
- 1 Ministr obrany: gen. plk. Zakir Hasanov
- 1 Ministr práce a sociálních věcí: Sahil Babayev
- 1 Ministr spravedlnosti: Fikrat Mammadov
- 1 Ministr školství: Emin Amrullayev
- 1 Ministr vnitra: Vilayat Eyvazov
- 1 Ministr zahraničí: Jeyhun Bayramov
- 1 Ministr zdravotnictví: neobsazeno
- 1 Ministr zemědělství: Inam Karimov

Instituce podřízené kabinetu ministrů:

- 1 Agentura pro potravinovou bezpečnost: Goshgar Tahmazli
- 1 Celní správa: Safar Mehdiyev
- 1 Pohraniční stráž: Elchin Guliyev
- 1 Služba státní bezpečnosti: Ali Nagiyev
- 1 Státní agentura pro cestovní ruch: Fuad Nagiyev
- 1 Státní komise pro městskou výstavbu a architekturu: Anar Guliyev
- 1 Státní komise pro otázky rodiny, žen a dětí: Bahar Muradova
- 1 Státní komise pro práci s diasporou: Fuad Muradov
- 1 Státní komise pro práci s náboženskými organizacemi: Mubariz Gurbanli
- 1 Státní komise pro uprchlíky a vnitřně přesídlené: Rovshan Rzayev
- 1 Státní migrační služba (cizinecká policie): Vusal Huseynov
- 1 Státní služba pro otázky mobilizace a odvodu: Arzu Rahimov
- 1 Státní statistická komise: Tahir Budagov
- 1 Zahraniční zpravodajská služba: Orkhan Sultanov

Parlament (Milli Medzlis):

- 1 Předsedkyně parlamentu: Sahiba Gafarova
- 1 První místopředseda parlamentu: Ali Huseynli
- 1 Místopředseda parlamentu: Adil Aliyev
- 1 Místopředseda parlamentu: Fazail Ibrahimli

Další významné státní instituce:

- 1 Guvernér Centrální banky: Elman Rustamov
- 1 Prezident státní ropné společnosti (SOCAR): Rovnag Abdullayev
- 1 Ředitel státního ropného fondu (SOFAZ): Israfil Mammadov

1.2 Zahraniční politika země

Ázerbájdžán se snaží o multivektorovou politiku a zachování odstupu od všech integračních uskupení, tedy především euro-atlantického a euro-asijského, a vyvážené vztahy s EU a Euroasijskou ekonomickou unií. Ázerbájdžán rovněž není člen WTO.

V roce 2020 se v oblasti Karabachu rozhořela 2. karabašská válka, která byla po 44 dnech 9. listopadu ukončena trojstrannou dohodou o příměří mezi Ázerbájdžánem, Arménií a Ruskem. Dodržování příměří je monitorováno 1960 ruskými mírotvorci, kteří jsou v oblasti rozmístěni na počáteční období 5 let. V dalším kole jednání v lednu 2021 bylo dohodnuto odblokování spojení mezi státy a Arménie poskytne Ázerbájdžánu přístup do Nachičevanské autonomní republiky. V listopadu a prosinci 2021 se uskutečnilo několik dalších jednání na nejvyšší úrovni a byla dohodnuta spolupráce na demarkaci a delimitaci a uvolnění železničního spojení. I přesto, že jednání postupují, vztahy mezi oběma státy i nadále zůstávají křehké a na linii dotyku dochází k častým potyčkám.

Lze tak očekávat, že Turecko se tak pro Ázerbájdžán stane v letech 2022-2026 nejvýznamnějším politickým, ekonomickým i vojenským partnerem. Také Rusko je považováno za významného partnera.

Ve 3. čtvrtletí 2021 se zvýšilo napětí s Íránem. Situace se však poměrně rychle uklidnila, a již v listopadu 2021 oba státy diskutovaly možnosti spolupráce při výrobě vodíku ze zdrojů Kaspického moře. Dne 28. listopadu 2021 dokonce došlo k podpisu nové trilaterální swapové dohody mezi Ázerbájdžánem, Íránem a Turkmenistánem ohledně přesunu až 2 bcm plynu ročně z Turkmenistánu do Ázerbájdžánu přes Írán..

1.3 Obyvatelstvo

Dle Státní statistické komise Ázerbájdžánu bylo v zemi k 1. 11. 2021 evidováno 10 263,7 tis. obyvatel. Hustota obyvatelstva je 123 ob./km². V roce 2020 žilo 56,2 % obyvatel ve městech, pokračuje tak dlouhodobý trend přesunu venkovského obyvatelstva do měst, především do Baku. Největším městem je Baku s 1,2 mil. obyvatel následovaný Gandžou (313 000 ob.) a Sumgajtem (265 150 ob.). Největší hustota osídlení je patrna v Baku a jeho okolí (cca 1000 ob./km²). Střední věk v Ázerbájdžánu je 32,3 let.

Data k národnostnímu složení obyvatelstva Státní statistická komise Ázerbájdžánu poskytuje k roku 2009:

- 1 Ázeři: 90,6 %

- 1 Lezginí: 2,0 %
- 1 Rusové: 1,3 %
- 1 Arméni: 1,3 %
- 1 Tališi: 1,3 %
- 1 Avaři: 0,6%
- 1 ostatní: 2,9%

Náboženské složení:

- 1 Islám: 96 % (přibližně 85 % šiíté a 15 % sunnité)
- 1 Křesťanství: 3 %
- 1 Ostatní: 1 %

2 Ekonomie

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

V letech 2016 až 2019 hospodářství země pozvolna meziročně stoupalo o 1 - 2 %. Z hlediska žebříčku "Doing Business Report" sestavovaného Světovou obchodní bankou Ázerbájdžán pro rok 2021 obsadil velmi dobré 34. místo ze 190 hodnocených států (pro porovnání ČR na 41. místě). Stupeň exportního rizika OECD se drží v 5. skupině ze 7. Státní dluh byl k 1. 7. 2021 odhadnut na 21,1 % HDP (tj. cca 10,2 mld. USD).

Ázerbájdžánské hospodářství bylo v roce 2020 stejně jako další světové ekonomiky ovlivněno pandemií Covid-19. Pro hospodářství země však byla klíčová fluktuace ceny ropy na světových trzích. Ačkoliv byla cena ropy na svém historickém minimu (15,81 USD/barel), nejednalo se o takový šok pro hospodářství jako v roce 2016, čemuž odpovídá i rychlost ožívování ekonomiky. Po druhém ropném šoku během 5 let se země ještě více zaměřuje na diverzifikaci hospodářství. Nezaměstnanost se krátkodobě zvýšila nicméně v roce 2021 se dle oficiálních indikátorů opět pohybuje okolo 6 %.

Ázerbájdžán v roce 2020 zažil, horké chvíle při udržení od roku 2016 fixního kurzu ázerbájdžánského manatu vůči USD (1 USD = 1,7 AZN). Měna se v turbulentním roce udržela bez devalvace jen díky výrazným iuntenvením ze strany a vlády a centrální banky. V roce 2021 je již situace stabilní.

Ázerbájdžán je nejsilnější ekonomikou Jižního Kavkazu založenou na těžbě a exportu nerostných surovin, zejména ropy a plynu. Za svoji prioritu pokládá diverzifikaci ekonomiky spolu s rozvojem netěžebních sektorů a lákání zahraničních investic mimo petrochemický sektor. Perspektivními sektory jsou v Ázerbájdžánu především zemědělství, energetika, stavebnictví atd. Z hlediska mezinárodního obchodu Ázerbájdžán exportuje především suroviny (ropa, plyn, zelenina, zejména rajčata a jablka do Ruska) a dováží výrobky s vyšší přidanou hodnotou (stroje). Příjmy z těžby ropy a plynu vytvářejí prostor pro rozvoj místní ekonomiky.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	1,5	2,2	-4,3	2,6	2,9
HDP/obyv. (USD/PPP)	14 540,9	15 043,8	14 530,0	15 030,0	15 640,0
Inflace (%)	2,3	2,7	2,8	3,6	2,9
Nezaměstnanost (%)	5,4	5,3	6,4	6,1	5,9
Export zboží (mld. USD)	20,8	19,9	13,1	17,9	19,0
Import zboží (mld. USD)	11,0	11,3	8,8	10,6	10,9
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	9,8	8,5	4,3	7,3	8,0
Průmyslová produkce (% změna)	1,5	1,8	-5,0	3,1	3,4
Populace (mil.)	10,0	10,1	10,1	10,2	10,3
Konkurenceschopnost	69/140	58/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Na konci prosince 2021 byl dekretem prezidenta I. Alijeva přijat zákon o státním rozpočtu pro rok 2022. Hlavním zdrojem příjmů i nadále zůstává ropný sektor (55 %), převody ze Státního ropného fondu se oproti roku 2021 zvýší o 0,7 % (500 mil. AZN na 12,2 mld. AZN). Státní rozpočet pro rok 2022 byl schválen s deficitem 3,5 % (při ceně ropy 50 USD/barel). Schválené výdaje pro rok 2020 jsou 29,9 mld. AZN. Hlavními sektory pro výdaje bude v roce obrana a národní bezpečnost, vzdělávání, zdravotnictví a sociální ochrana a zabezpečení. Na post-konfliktní rekonstrukci bude vyhrazeno 2,2 mld. AZN. Schválené příjmy pro rok 2022 jsou ve výši 26,8 mld. AZN, což odpovídá 5,5% nárůstu oproti schváleným příjmům pro rok 2021, ale poklesu 0,6 % oproti skutečným příjmům pro rok 2021. Hlavním zdrojem nárůstu pro rok 2022 schválených příjmů jsou vyšší daně (příjmy z DPH se zvýší o 12 %, z korporátní daně o 25 % a ze spotřební daně o 20 %), zvýšení příjmů ze Státního ropného fondu a z dalších cel a poplatků.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,8
Veřejný dluh (% HDP)	53,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	3,0
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Odhad veřejného dluhu pro rok 2021 odpovídal 53,4 % HDP. Očekává se čekává však, že díky konstantnímu růstu ceny ropy se veřejný dluh ke konci roku 2021 sníží na úroveň 49,6 %. Růst ceny ropy ovlivní také saldo státního rozpočtu, které se ke konci roku 2021 odhaduje na 0,7 % HDP (původně schválené bylo 1,8 % HDP). Od roku 2017 fixovaný kurz AZN vůči USD se v roce 2021 po turbulentním roce 2020, kdy byl kurz 1,7 AZN za 1 USD udržen jen za výrazných vládních intervencí, opět stabilizoval.

2.3 Bankovní systém

Bankovní sektor v Ázerbájdžánu je v současné době tvořen 26 komerčními, v naprosté většině privátními bankami. Jedinými dvěma bankami s většinovým státním podílem jsou International Bank of Azerbaijan (IBA) a Azer-Turk Bank. IBA dosud podle všech ukazatelů zůstává největší finanční institucí v Ázerbájdžánu a lze ji považovat za banku systémového významu. Stav bankovního sektoru v Ázerbájdžánu dlouhodobě negativně ovlivňuje jeho vysoká fragmentace, rostoucí počet nedobytných pohledávek a absence moderních finančních produktů.

Otázka přístupu k financování ze strany podnikatelských subjektů platí v Ázerbájdžánu vůbec za jednou z klíčových. Z analýzy EBRD vyplývá, že pouze necelých 15 % ázerbájdžánských firem ke své činnosti využívá nějaký druh úvěru, přičemž ve většině případů se jednalo o osobní úvěr majitele firmy. Naopak 77 % ázerbájdžánských firem, které o sjednání úvěru uvažovaly, bylo místními bankovními institucemi buď přímo odmítnuto, nebo přesvědčeno o nevhodnosti takového kroku. Výše úroků standardně nabízených místními bankami jim v tom dává do značné míry za pravdu, neboť ta se u úvěrů v cizí měně pohybuje v rozmezí 12 – 15 % p.a. a v případě úvěrů v AZN dokonce 24-28 % p.a.

Problémem je rovněž vysoká dolarizace místní ekonomiky, které výrazně snižuje manatovou likviditu jednotlivých bank, čímž dále omezuje jejich schopnost poskytovat úvěrové služby. Častá je rovněž praxe tzv. „family loans“, tedy půjček poskytovaných bez adekvátní analýzy rizik a ručení, jež dále podřívají schopnost bankovních domů půjčovat finanční prostředky na tržní bázi. Ceny úvěrů na ázerbájdžánském finančním trhu jsou nepoměrně vysoké i v porovnání srovnatelných „emerging markets“. Díky relativně malé velikosti svého bankovního sektoru disponuje Ázerbájdžán dostatečnými prostředky pro případnou rekapitalizaci systémově důležitých bankovních domů. Dané tvrzení dokazuje případ International Bank of Azerbaijan, která se v důsledku dlouhodobě špatné úvěrové politiky dostala po devalvaci do problémů, které v květnu 2017 vyvrcholily vyhlášením technického defaultu. Zásahem majoritního vlastníka, tedy státu, došlo k výměně managementu IBA a v současné době probíhá její konsolidace. Na úspěšném provedení restrukturalizace bankovního sektoru do značné míry závisí i osud hospodářských reforem jako takových.

2.4 Daňový systém

Základním kamenem ázerbájdžánského daňového systému je Daňový zákon z roku 2000. Od roku 2006 platí mezi Českou republikou a Ázerbájdžánem Smlouva o zamezení dvojího zdanění.

V zemi existují následující typy daní:

- 1 **Daň z příjmu/zisku fyzických osob** (Personal Income Tax, od 14 %) - progresivní daň, které podléhají všechny fyzické osoby a rezidenti.
- 1 **Daň z příjmu/zisku právnických osob** (Corporate profit tax, 20 %) - firma se sídlem v Ázerbájdžánu platí tuto daň z příjmu, který má v zemi i v zahraničí. Plátcem daně je i stálá provozovna zahraničního subjektu, v takovém případě jsou daněny pouze příjmy realizované na území Ázerbájdžánu. Příjem nerezidentní právnické osoby, která nedisponuje stálou provozovnou v Ázerbájdžánu je daněn u zdroje platby bez možnosti aplikace odpočitatelných položek.
- 1 **Daň z přidané hodnoty** (DPH/VAT, 18 %) - 3 obchodní operace s DPH - operace vyjmuté ze zdanění, zdaněné operace s nulovým zdaněním a operace zdaňované v plné výši. Dovezené zboží podléhá zdanění, kromě určitých druhů zařízení a vybavení, které vytváří či rozšiřují kapitál firmy. Některé typy aktivit v ropném a plynovém průmyslu mají speciální, zjednodušený daňový režim.

- 1 **Spotřebitelská daň** (Excise Tax) - touto daní je zatíženo pivo, alkoholické nápoje, motorová vozidla, jachty, petrochemické výrobky, cigarety a tabákové výrobky.
- 1 **Daň z majetku** (Assets Tax, 1 % PO)
- 1 **Daň z půdy** (Land Tax) - liší se v závislosti na velikosti, poloze a využití půdy.
- 1 **Silniční daň** (Road Tax) - 0,02 AZN za 1 litr paliva.
- 1 **Daň z těžby minerálních surovin** (Mineral Resources Tax)
- 1 **Zjednodušená daň** (Simplified Tax) - aplikovatelná pro neplátce DPH s hrubými tržbami nepřesahujícími 120 000 AZN ročně, kteří podnikají v příslušných, taxativně vymezených oblastech.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Nejvýznamnějším obchodním partnerem AZ v roce 2020 byla EU s podílem 38,1 % na celkovém obratu. Hodnota vývozu do EU v roce 2020 byla 6,4 mld. EUR, což odpovídalo 49,5 % celkového exportu. Mezi hlavní exportní partnery AZ z EU patří Itálie (30,4 % z celkového exportu) a Řecko (3,8 %). Hlavními exportními položkami tradičně zůstává ropa a plyn (v roce 2020 přibližně 87,5 % hodnoty exportu), ovoce a zelenina, drahé kovy a bavlna. V oblasti importu jsou nejvýznamnějším partnerem země SNS s podílem 26,1 % a až poté EU s 23,6 %. Hlavními partnery pro import ze zemí EU jsou Německo (5,4 %), Francie (4,2 %) a Itálie (3,7 %). Dováženy jsou především stroje a zařízení, potraviny, kovy a chemikálie. V oblasti zahraničních investic pokračuje sestupný trend, v prvním pololetí roku 2021 se jednalo pouze o 1,1 %, 83 % celkové hodnoty zahraničních investic mířilo do ropného sektoru s nejvýznamnějším investorem UK.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	1 597,5	1 838,2	1 500,0	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	11 264,6	10 597,6	6 396,4	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	9 667,1	8 759,4	4 896,5	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Objem obchodní výměny se v roce 2020 významně snížil. Vzájemný obchod je ovlivněn dovozem energetických nerostných surovin, zejména ropou (v roce 2020 byl AZ 2. nejvýznamnější dodavatel ropy do ČR). Export ČR do AZ je diverzifikovanější (zejména součástky, stroje či osobní automobily). Saldo obchodu je dlouhodobě v neprospěch ČR.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	1,6	1,4	1,7	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	26,8	25,8	13,1	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	25,2	24,4	11,4	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Vztahy s EU jsou založeny na Dohodě o partnerství a spolupráci, podepsané v roce 1996. V únoru 2017 bylo oficiálně zahájeno vyjednávání o nové partnerské dohodě, jež má dohodu z roku 1996 nahradit. Návrh dohody má výrazné ambice přiblížit stávající praxi ve většině oblastí

ekonomiky evropským zvyklostem, z čehož ovšem pramení některé těžkosti s jejím vyjednáváním. To nadále pokračuje, kdy a zda vůbec dospěje k úspěšnému závěru, tj. ke shodě nad textem, který by následně prošel ratifikačním procesem, je prozatím předčasné spekulovat. V prosinci 2021 však bylo prezidentem I. Alijevem oznámeno, že zbývá dokončit pouze 10 % dohody a zástupci AZ i EU plánují dohodu podepsat v létě 2022.

V rámci platformy Východního partnerství zemí je Ázerbájdžán spíše pasivním partnerem. Zástupci AZ chtějí mít v rámci této platformy významnější postavení, což vyplývá z ekonomické síly. Nicméně samotný Ázerbájdžán vůči iniciativě projevuje mizivou aktivitu.

Smlouvy s ČR

- 1 Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňového úniku v oboru daní z příjmu a majetku (2005);
- 1 Ujednání o spolupráci v oblasti činnosti daňové správy mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem daní Ázerbájdžánské republiky (2007);
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o hospodářské, vědeckotechnické a kulturní spolupráci (2009);
- 1 Smlouva mezi vládou ČR a vládou Ázerbájdžánské republiky o letecké dopravě (2010);
- 1 Dohoda mezi Českou republikou a Ázerbájdžánskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně a investic (2011);
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ázerbájdžánské republiky o výměně a vzájemné ochraně utajovaných skutečností (2011);
- 1 Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem kultury a cestovního ruchu Ázerbájdžánské republiky (2012);
- 1 Společná deklarace o strategickém partnerství mezi Českou republikou a Ázerbájdžánskou republikou (2015).

3.3 Rozvojová spolupráce

Ázerbájdžán není příjemcem rozvojové pomoci z ČR s výjimkou malých lokálních projektů. V roce 2019 byly realizovány dva takové projekty se zaměřením na rozvoj oboru adiktologie v Ázerbájdžánu (ve spolupráci s Klinikou adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze) a na lepší přípravu studentů a studentek pěti vybraných škol v rajonu Šamaxi na technické profese pomocí stavebnice firmy Merkur Toys s manuály v ázerbájdžánštině.

Ázerbájdžán není příjemcem rozvojové pomoci ani ze strany EU. Ta umožňuje Ázerbájdžánu využívat některé finanční instrumenty v rámci platformy Východního partnerství. Velký zájem panuje zejména o spolupráci v oblasti twinnigových programů.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Cílem střednědobé hospodářské strategie pro období navazující na poslední krizi, odrážejícím se ve vládním Akčním plánu ze 4. dubna 2020, je stimulovat domácí výrobu i spotřebu. I v souvislosti s post-konfliktní rekonstrukcí se naděje upínají k rozvoji agrárního sektoru, stavebnictví a budování pozice dopravně-logistického hubu, kde však úsilí o vybudování koridoru Sever–Jih dosud naráží na US protiiránské sankce. Problémem rovněž byla absence spojení mezi Nachičevanu se zbytkem Ázerbájdžánu, to by však díky jednáním mezi Ázerbájdžánem a Arménií na konci roku 2021 mělo být obnoveno do 2-3 let. Očekávat lze privatizaci některých státních podniků. Ázerbájdžán se v rané fázi krize spoléhal na rezervy z tučnějších let akumulované ve Státním ropném fondu, tenčící se společně s rezervami Centrální banky v důsledku udržování kurzu národní měny vůči dolaru. Ten je fixován již od roku 2017, kdy manat po dvojí skokové devalvaci pozbyl polovinu své původní hodnoty. Ve svých nadcházejících krocích musí ázerbájdžánská vláda a Centrální banka vážit na jedné straně sociální efekt případné nepopulární devalvace manatu a na druhé pak důsledky přijetí závazků spojených se zahraničními půjčkami.

Aktuální sektorové příležitosti naleznete v Mapě strategických příležitostí na webu Ministerstva zahraničních věcí.

► **Dopravní průmysl a infrastruktura:** Trojstranné dohody uzavřené s Arménií a Ruskem návazně na 2. karabašskou válku z podzimu 2020 považuje Ázerbájdžán za základ pro vybudování železničních a silničních koridorů spojujících jádro jeho území nejkratší cestou s nachičevanskou exklávou a dále s Jerevanem i tureckým a iránským územím. K zamýšlenému přerodu v eurasijský dopravně-logistický hub by Ázerbájdžánu po úspěšném vybudování železničního koridoru Baku-Tbilisi-Kars, jež bylo spojeno s dosud největším českým investičním projektem v zemi, mělo v závislosti na zdrojích financování a eventuálním uvolňování sankcí USA proti Íránu napomoci i vybudování koridoru Sever–Jih. České firmy se mohou uplatnit i při plánovaném rozšíření vnitrostátní železniční sítě a bakuského metra. S příležitostmi pro české subjekty je spojen i rozvoj infrastruktury, zahrnující obnovu silniční sítě, řešení složité dopravní situace ve velkých městech i modernizaci letišť. ČR může nabídnout autobusy, nákladní automobily a specializované stavební stroje, ale i technologická řešení využitelná při rozvoji „inteligentních měst“.

► **Energetický průmysl:** Ázerbájdžán je klíčovým dodavatelem ropy a zemního plynu do řady zemí v Evropě a Středomoří; zdejší ropa pokrývala v roce 2020 mj. plnou čtvrtinu české spotřeby. Domácí výroba elektrické energie je založena především na zemním plynu, v oblasti

obnovitelných zdrojů se zde v poslední době prosadili zejména investoři ze Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů. Produkce státní ropně-plynové společnosti SOCAR zahrnuje vedle energetických surovin i ve městě Sumgajt soustředěný chemický průmysl, zahrnující mj. výrobu polymerů a produkci pro potřeby zdravotnického sektoru. Pokud jde o přímé dodávky pro SOCAR, je nutno brát v úvahu silnou konkurenci světových petrochemických společností; příležitosti pro české podniky se nabízejí v oblasti repasů stávajícího vybavení, jež jsou oproti novým výrobkům několikanásobně levnější. Rozšíření a modernizace elektrické přenosové soustavy zahrnují výstavbu nových linií vysokého a velmi vysokého napětí, transformátorových stanic a elektráren. Plánováno je i zvýšení kapacit výroby elektrické energie spojené s liberalizací domácího trhu s elektřinou, která by poprvé v ázerbájdžánské historii měla dovolit zapojení nezávislých producentů. V nejbližší době bude Ázerbájdžán rovněž nucen řešit otázku spolehlivého zabezpečení dodávek elektrické energie a plynu na rozsáhlých územích, kde na podzim 2020 po letech okupace obnovil svou kontrolu, a do odlehklých horských oblastí. Další sférou, kde by české podnikatelské subjekty mohly najít uplatnění, jsou technologie ke zvyšování efektivity využití energií v průmyslových provozech, veřejných objektech i v domácnostech. Prezidentem Ázerbájdžánu vyhlášené priority socioekonomického rozvoje do roku 2030 zahrnují vedle diverzifikace ekonomiky závislé na produkci ropy a plynu s jejich volatilními cenami a poptávkou i větší využití obnovitelných zdrojů energie, kde se země bude moci nově opřít o rozsáhlá znovudobytá území. Revoluční změny v oblasti výroby elektrické energie v Ázerbájdžánu přinášejí řadu příležitostí pro české firmy, které mají zkušenosti s výstavbou a provozováním vodních, větrných i solárních elektráren.

► **Stavební průmysl:** Stavebnictví je vcelku osvědčeným „záchranným kruhem“ ázerbájdžánské ekonomiky po ropných krizích. Vláda na ně sází i v souvislosti s obnovou znovudobytých území, jež mají být po odminování opětovně osídlena rozsáhlou populací vnitřních vysídlenec. Moderní obytné komplexy pro rychle rostoucí populaci bakuské aglomerace jsou budovány na brownfieldech včetně míst, na nichž se podepsala ekologicky nešetrná těžba ropy. To vše znamená i příležitost pro firmy zabývající se sanací půdy, krajinnou tvorbou a stabilizačními stavebními úpravami. Pro ázerbájdžánské stavební společnosti a developery mohou být zajímavé českou výzkumnou sférou vyvinuté bezpečnostní (např. protipožární) a stavební technologie, 3D modely staveb a další inovativní technická řešení.

► **Zemědělský a potravinářský průmysl:** Ve svých plánech hospodářské diverzifikace považuje ázerbájdžánská vláda za jeden z nejperspektivnějších agrární sektor. Hlavními zemědělskými plodinami jsou bavlna, tabák a čaj, mezi tradiční oblasti specializace však patří i živočišná výroba, vinařství a zahradnictví, velmi rozvinuté je i pěstování zeleniny a subtropického ovoce. Zájem je o společné výrobní podniky, zemědělskou techniku, technologie zpracování zemědělské produkce i zařízení na přepracování živočišného odpadu na granulované hnojivo, případně o výstavbu malých bioplynových stanic; potenciál mají i dodávky malých pivovarů a souvisejícího vybavení. Plány rozvoje komplexu Baku Agropark, který patří k nejmodernějším zemědělským podnikům v regionu a svou produkci vyváží do dalších postsovětských a evropských zemí, zahrnují rozšíření skleníkové plochy, což dává příležitost k uplatnění nových technologií a inovativních technických řešení z ČR. Zájem ázerbájdžánských zemědělců o techniku vychází i ze specifík horského terénu. Nejistota plynoucí z hrozby restriktivních opatření státních orgánů Ruské federace, jež je hlavním odbytištěm pro vývoz ázerbájdžánských zemědělských produktů, motivuje zdejší vývozce i dovozce k hledání nových partnerů, mezi nimiž mohou být i české firmy. Sucho z posledních let zvýraznilo zájem ázerbájdžánské vlády o investice do vodohospodářství, což vytváří příležitosti pro česká řešení v oblasti zavlažování a rybníkářství, ale i čištění vod a kontaminovaných půd.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Ázerbájdžánský trh skýtá pro české podnikatele významný potenciál. Je však nutné počítat s tím, že vstup na něj je komplikovanější, nákladný a především časově náročný. Výhodný poměr mezi kvalitou a cenou je rozhodujícím faktorem pro úspěch. Post-prodejný servis je absolutní podmínka pro další působení na trhu.

4.2 Oslovení

Přestože se vlivem pandemie ázerbájdžánská společnost přeorientovala na virtuální formu jednání, bez osobního kontaktu obtížně dojde k výraznějšímu posunu při navázání obchodních vztahů nebo projednání kontraktu. V písemné podobě je vhodnější volit formální podobu, např. zaslat e-mailem naskenovaný dopis. Z elektronických forem komunikace se v zemi výrazně více využívá mobilní telefon (nejpopulárnější je aplikace WhatsApp).

Standardním způsobem sjednání první schůzky je formální oslovení subjektu v dostatečném předstihu a zjištění telefonního kontaktu na osobu, která má organizaci schůzky na starosti. S danou osobou pak dojednat termín a místo schůzky. Je potřebné počítat s možností změny místa a času schůzky na poslední chvíli.

4.3 Obchodní schůzka

Na jednání přijďte včas, i když se může stát, že se váš obchodní partner ještě nedostavil. Vaše přesnost bude zcela jistě oceněna. Zároveň tolerujte menší nedochvilnost partnera, kterou mohou způsobit např. neočekávaná dopravní omezení. Doporučujeme zahájit jednání s ázerbájdžánským partnerem neformálním způsobem (zeptat se na zdraví, rodinu, zmínit nezmarný počasí apod.) a později přejít k samotnému tématu jednání. Okamžité projednávání kontraktu nebo předmětu setkání může být považováno za nezdvořilé.

V Ázerbájdžánu jsou velké rozdíly mezi hlavním městem a regiony. Zatímco v Baku většinou platí pravidla zažitá v Evropě, v regionech plyne život pomaleji. Domluvit si schůzku s partnerem mimo hlavní město může být obtížnější, je třeba obrnit se trpělivostí.

Pokud se jednání odehrává v kanceláři, jedná se zpravidla o čistě formální setkání. Pozvání k jednání v jiných prostorech může být pozitivním signálem a posunem vpřed při jednáních. Všeobecně lze říci, že při formálním jednání v kanceláři není nabízení alkoholu zvykem. Pokud dojde na setkání v restauraci, doporučujeme nechat rozhodnutí o alkoholu na místním partnerovi. Neformální setkání (oběd, večeře) je vždy ukončeno čajem doplněným místními sladkostmi nebo ořechy, odchod před tímto tradičním ukončením setkání je považován za nezdvořilý. V případě pozvání domů je vhodné přinést dárek (ovoce, sladkosti nebo květiny, doporučuje se vyhnout alkoholu), očekává se, že host v domě využije přezůvek.

Při příjezdu a odchodu si s každým potřete rukou (v pandemické době se používá ťuknutí pěstí pravé ruky). Muži by měli počkat a podívat se, zda žena natáhne ruku k pozdravu, v případě, že ano, teprve poté s ní lehce potřást.

Vizitky jsou předávány bez jakéhokoliv formálního rituálu. Nicméně je doporučeno je podávat a přijímat pouze pravou rukou. Pro lepší přehlednost je vhodné mít vizitku na jedné straně přeloženou do ázerbájdžánského nebo ruského jazyka.

Na jednání se zástupci státní správy choďte vždy formálně oblečení, tj. v saku a s kravatou. Na jednání s obchodními partnery se můžete zejména v letních měsících dostavit méně formálně oblečení, avšak vždy upraveni. Na jednání s vedoucími představiteli firem se dostavte vždy ve společenském obleku. Při neformálních setkáních není společenský oděv vyžadován.

Je zvykem odmítnout dar alespoň dvakrát, než jej neochotně přijmete. Vždy trvejte na tom, že je toho příliš a dárci by neměl mít žádné potíže.

4.4 Komunikace

Nemalou roli v jednání hraje jazyková připravenost českých subjektů. Hlavním komunikačním jazykem je ruština, angličtina výrazně méně, ačkoliv je stále více jednání vedeno v angličtině. Je vhodné se dopředu domluvit v jakém jazyce bude jednání probíhat a případně využít služeb tlumočnicka.

V komunikaci doporučujeme dávat přednost osobnímu kontaktu, případně telefonátu. Velmi oblíbenou se stává komunikace přes WhatsApp, která je hojně využívána k operativní komunikaci. E-mailové komunikaci je přikládán menší význam.

Pokud český byznysmen nezná dobře svého partnera a neorientuje se dostatečně v místní problematice, neměl by se pouštět do rozhovorů na citlivá témata, jako je náboženství (přístup k vyznávání islámských hodnot se u jednotlivých lidí velmi různí a je nutno znát názory partnera, než se s ním na toto téma pustíme do debaty) nebo konflikt o Karabach a k němu přilehlé okresy.

4.5 Doporučení

Velká pozornost by měla být věnována výběru správného, vhodného partnera. Ten může sehrát významnou roli nejen jako „průvodce“ poměrně složitou ázerbájdžánskou legislativou a předpisy, ale i jako neocenitelný zdroj informací, např. co se rozložení sil a vlivů v té které ekonomické sféře týká. Nesmírně důležitý je pak pravidelný osobní kontakt s partnerem. Systém korespondenční spolupráce a uzavírání kontraktů „na dálku“ není v Ázerbájdžánu příliš funkční ani oblíbený. Poštovní či e-mailová korespondence může posloužit k prvotnímu kontaktu s potencionálním partnerem, ale bez osobních setkání nelze počítat s udržením a prohlubováním obchodních kontaktů.

Při jednání se státní a polostátní sférou je podpora ze strany velvyslanectví plusem pro navázání prvních kontaktů. Přítomnost zástupce ambasády pomáhá při prvních formálních schůzkách. Naše velvyslanectví, v rámci možností, podporu při jednáních se státní správou v odůvodněných případech poskytuje.

4.6 Státní svátky

Ázerbájdžánského státní svátky:

- 1 1. - 2. ledna - Nový rok
- 1 20. ledna - Den mučedníků
- 1 8. března - Mezinárodní den žen
- 1 20. - 26. března - Novruz "perský nový rok" a svátek jara je nejpoblárnějším svátkem v Ázerbájdžánu, podobně jako v dalších zemích historicky ovlivněných perskou kulturou; spojen je s řadou populárních rodinných i veřejných oslav, na něž jsou zváni i hosté.
- 1 9. května - Den vítězství nad fašismem
- 1 28. května - Den nezávislosti (připomíná vyhlášení nezávislosti Ázerbájdžánu v roce 1918)
- 1 15. června - Den národní spásy (den návratu Hyjdara Alijeva k moci v roce 1993)
- 1 26. června - Den národní armády
- 1 8. listopadu - Den vítězství
- 1 9. listopadu - Den národní vlajky
- 1 31. prosince - Den solidarity Ázerbájdžánského lidu (připomíná pád „železné opony“ mezi SSSR a Íránem koncem roku 1989)

Pohyblivým svátkem je v Ázerbájdžánu **Íd al-fitr** (Ramadan Bayrami), který je dnem ukončení měsíce ramadanu a s ním spojeného postu (ramadan připadá v roce 2022 na období 3. dubna až 2. května). Dalším pohyblivým svátkem je největší muslimský svátek, připomínající oběť Abrahámovu **Íd al-adhá** (Gurban Bayrami), který v roce 2022 připadá na 9. a 10. červenec.

V případě, že svátky připadnou na víkendový den, jsou k nim přidány další volné dny v následujícím týdnu. Je vhodné se včas informovat, jak přesně budou dny pracovního volna konkrétně pro daný rok určeny (Official web-site of President of Azerbaijan Republic - AZERBAIJAN » Holidays).

I v době státních svátků jsou provozovány prodejny s potravinami ve standardních otevíracích hodinách.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Podpora v podobě místního, finančně silného, a zavedeného obchodního zástupce je pro úspěšný prodej zahraničního zboží na místním trhu naprostou nezbytností. Při podeji zboží v zemi prostřednictvím místního obchodního zástupce je obvykle využíván velkobchodník-distributor, který zásobuje obchodní síť. Často, zejména u menších obchodníků, tento článek chybí a zboží je dodáváno přímo.

Ázerbájdžán má liberální devizový režim a prakticky neexistují překážky pro směnu a převod prostředků spojených s investicí do volně směnitelné měny legální cestou a za tržní kurz. Směna je prováděna tzv. Baku Currency Exchange Market a Organized Interbank Currency Market. Elektronický směnný mechanismus, The Baku Electronic Exchange System (BEST) funguje v zemi od roku 2002. Existuje rovněž možnost měnit cizí měnu v bankách a jejich filiálkách. Pozor, v lednu 2016 došlo k plošnému uzavření všech směnaren a podle dostupných informací se s obnovením jejich činnosti do budoucna nepočítá.

Od roku 2001 platí zákaz používání cizích měn při operacích v hotovosti. Průměrná doba zaslání prostředků do zahraničí je 2-3 pracovní dny. V praxi je důsledně aplikována dodatečná povinnost uvést zdroj prostředků v případě podezření z praní špinavých peněz Parlament v roce 2007 odsouhlasil dodatek k devizovému zákonu, kterým zrušil dodatečné zdanění vývozu hotovosti ze země, což je v souladu s požadavkem WTO a mělo také pomoci snížit inflační tlaky.

Od pádu Sovětského svazu Ázerbájdžán radikálně liberalizoval zahraniční obchod. První legislativa, upravující fungování zahraničního obchodu, byla přijata v roce 1992. Nicméně významné restriktce exportu tzv. strategického zboží či zboží strategického významu existovaly až do roku 1994. Patřily mezi něj mj. všechny ropné výrobky. I dnes stále existuje poměrně omezený seznam výrobků, kde se vyžaduje souhlas, certifikace nebo licence při vývozu a dovozu do/z země.

Omezení vývozu z důvodu národní bezpečnosti: zboží a technologie podléhající vývozu v souladu s mezinárodními smlouvami; zbraně, včetně zbraní hromadného ničení a jeho nosičů; tzv. zboží dvojího užití, které může být využito pro výrobu ZHN; výbušniny a radioaktivní materiály; ostatní zboží a služby, označené prezidentem republiky jako zboží podléhající souhlasu. K vývozu těchto produktů je nutné vyjádření kompetentního orgánu státní moci.

Dovoz a vývoz na základě dekretu Kabinetu ministrů: zbraně a vojenské zařízení; výbušniny; radioaktivní materiály; narkotika; speciální druhy vědeckých znalostí a technického know-how, nezbytných pro výrobu zbraní; krev a výrobky z ní; vývoz surových diamantů.

Vývoz a dovoz na základě vydání povolení od různých orgánů státní moci:

Vývoz: divoká zvířata a rostliny, zvláště ty, které jsou chráněny mezinárodními konvencemi a patří k ohroženým druhům; suroviny z rostlin a zvířat pro výrobu léků; umělecká díla a starožitnosti; vynálezy a know-how; narkotika.

Dovoz: insekticidy; léky a lékařské zařízení; veterinární léky; divoká zvířata a rostliny; suroviny z rostlin a zvířat pro výrobu léků; narkotika, která nejsou registrována v Ázerbájdžánu.

Pro více informací ohledně výše zmíněných kategorií doporučujeme kontaktovat Velvyslanectví ČR v Baku na e-mailové adrese: commerce_baku@mzv.cz.

Praxe celního odbavení byla v Ázerbájdžánu terčem kritiky od vzniku moderního státu. V souvislosti s ekonomickými problémy, kterým Ázerbájdžán v poslední době čelí je však patrná snaha danou situací zlepšit. Již v roce 2009 byl zahájen provoz tzv. one window shop na celních, což v praxi umožnilo vyřídit kompletní celní deklaraci na jednom místě. Podle oficiálních údajů se díky tomu podařilo zkrátit proces jejího vyřízení na 15-20 minut. Ovšem nejdůležitější změny přinesl dekret prezidenta z ledna 2016, který výrazně zprůhlednil proces určování výše cla, odstranil dobrovolně-povinnou praxi využívání služeb celních brokerů a zvýšil limit pro bezcelní nekomerční dovoz z 2 000 na 10 000 USD. Vlastní celní řízení probíhá na základě několika právních dokumentů, z nichž nejvýznamnější jsou Celní kodex (srpen 2011) a Rozhodnutí Kabinetu ministrů o clech z roku 2001. Výše uvedené legislativní dokumenty rozdělují cla na tři skupiny: ad valorem (10-25 %), specifická cla, složená cla (kombinace dvou předešlých cel). V poslední době převládá tendence zvyšovat roli cel ad valorem.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Podle zákona mohou zahraniční investoři vytvářet za účelem podnikání společné podniky s místními společníky nebo vytvářet nové podniky 100% vlastněné zahraničním subjektem, a to ve formě místního zastoupení nebo pobočky. I když vláda formálně neuplatňuje dohled nad zahraničními investicemi, proces registrace nové firmy při Ministerstvu spravedlnosti je de facto určitým „screeningem“ investora a investice. Registrace firmy podle zákona obnáší pouze posouzení správnosti předložených dokumentů. Při hledání vhodných komerčních, ale i bytových prostor doporučujeme využít služeb některé z početných realitních kanceláří.

V současné době neexistuje právní norma, nařizující zahraničnímu investorovi najímat místní pracovní sílu, nicméně v Parlamentu diskuse na toto téma běží. Zaměstnavatel musí získat licenci od Ministerstva práce, pokud se rozhodne najmout místní pracovní sílu. Cizinci, pracující v zemi, se musí zaregistrovat na imigračním úřadě v místě jejich bydliště a získat pracovní povolení od Ministerstva práce. Vedoucí zastoupení zahraničních firem a jejich zástupci k práci nepotřebují pracovní povolení, protože nejsou považováni za tzv. migrující pracovní sílu.

5.3 Marketing a komunikace

Stejně jako kdekoli jinde na světě je i v Ázerbájdžánu reklama nedílnou součástí prodejní strategie každé firmy, která chce úspěšně působit na trhu. Tištěná reklama (inzeráty v tisku, reklamní poutače na ulicích a distribuce reklamních letáků) je zajišťována agenturami většinou s podílem zahraničního kapitálu. Velmi populární jsou rovněž elektronická média všeho druhu, přičemž v oblasti sociálních sítí jednoznačně vede Facebook a Instagram.

Oproti evropským zvykostem není příliš rozšířena velkoplošná reklama v podobě billboardů.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Ázerbájdžánu jsou formálně uznávána práva spojená s využitím movitého a nemovitého majetku. Ázerbájdžánský soudní systém se vyznačuje selektivní efektivností a nefunguje nezávisle na výkonné moci. Špatná kvalita, nespolehlivost, svévole a nedostatečné možnosti vynucení práva jsou překážkami pro zahraniční (i domácí) firmy rozvíjet jakýkoliv byznys v zemi. Politicky dobře napojené skupiny (klany) profitují z kontroly nejlukrativnějších sektorů ekonomiky. Úpravy Občanského zákoníku z roku 2007, které umožňují úřadům násilně vykupovat pozemky, (údajně s cílem rychlejší výstavby veřejně prospěšných staveb) mohou ještě více ohrožovat vlastnická práva investora.

Určité zlepšení v této oblasti ale existuje. Vláda v současné době spolu se Světovou bankou intenzivně pracuje na vylepšení systému registrace majetku. V roce 2006 vláda centralizovala databázi všech operací na trhu nemovitostí určených k bydlení do sítě notářských kanceláří, metodicky vedených Ministerstvem spravedlnosti.

Ázerbájdžán začal již v polovině 90. let s implementací národního systému registrace a ochrany duševního vlastnictví. Opatření byla prováděna ve spolupráci se Světovou organizací pro duševní vlastnictví (WIPO), jehož je země členem. Souběžně došlo i k úpravám legislativy v tomto smyslu a tak byl v roce 1996 přijat zákon o autorských právech a s ním spojených právech, v roce 1997 patentový zákon a v roce 1998 zákon o obchodních značkách a geografických pojmenováních. Ázerbájdžán je členem Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO), stranou Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl, Úmluvy o zvukových záznamech i obou tzv. internetových smluv WIPO.

5.5 Trh veřejných zakázek

Avíza o veřejných zakázkách jsou publikovány v oficiálních denících Azerbaijan a Respublika spolu s uvedením podmínek a časových lhůt pro podání přihlášky. Podle zákona by měly být všechny veřejné zakázky rovněž publikovány na stránkách www.tender.gov.az. Tendrové specifikace jsou však většinou zveřejňovány pouze v ázerbájdžánském jazyce.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební morálka místních partnerů je podle zkušenosti českých firem poměrně uspokojivá.

Všeobecně platí, že o sporech a neshodách, vznikajících mezi zahraničními investory a firmami se zahraničním kapitálem, státními institucemi nebo podniky, veřejnými organizacemi či jinými právními subjekty rozhodují místní soudy nebo po dohodě zúčastněných stran soudy arbitrážní (včetně těch zahraničních). Mechanismus urovnávání sporů v Ázerbájdžánu existuje, avšak efektivní prostředky ochrany a vynucení vlastnických a smluvních práv nejsou vždy zaručeny. Stát oficiálně nezasahuje do kompetence soudů, v praxi ale má soudní moc vůči exekutivě jen velmi slabou pozici. Soudci často nemají adekvátní znalosti a zkušenosti z moderní daňové a ekonomické legislativy.

Od roku 2000 platí Zákon o mezinárodní arbitráži, který zavádí možnost lokální arbitráže, pokud jde o kontrakty s účastí zahraničního subjektu. Nicméně jedná se o mechanismus využívaný jen velmi zřídka. Bilaterální dohody o podpoře a ochraně investic poskytují zahraničním subjektům lepší zajištění pro případ sporů v tomto smyslu. Ázerbájdžán je smluvní stranou World Bank Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of the other States a také členem Multilateral Investment Guarantee Agency a 1958 New York Convention on the Recognition nad Enforcement of Foreign Arbitral Awards.

Místní legislativa zná i Zákon o bankrotch, ovšem i tento mechanismus je požíván jen velmi zřídka.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Pro občany ČR platí pro vstup na území Ázerbájdžánu vízová povinnost.

POZOR: Při pobytu v Ázerbájdžánu převyšujícím 15 dnů platí pro cizince povinnost registrovat se u migrační služby. Registraci je možné provést po internetu na adrese: <http://en.e.migration.gov.az/>. V případě, že tato povinnost není respektována, je při výjezdu z Ázerbájdžánu vyžadováno zaplacení pokuty a v krajním případě může dojít až k deportaci.

Víza lze získat:

- 1. **elektronicky na internetové adrese:** <https://evisa.gov.az/en/>; vízový poplatek činí 23 USD, standardní doba vyřízení činí 3 pracovní dny;
- 1. **nebo osobně na konzulárním úseku velvyslanectví Ázerbájdžánu** v Praze (Na Zátorce 783/17, 160 00 Praha 6, tel.: 246 032 424, fax: 246 032 425, <http://prague.mfa.gov.az/>). Vyřízení žádosti trvá okolo 10 dnů.

K žádosti o vízum podávané osobně na konzulárním úseku je třeba předložit:

1. pozvání od ázerbájdžánského subjektu následně potvrzené konzulárním odborem MZV Ázerbájdžánu
2. vyplněnou žádost o vízum
3. platný cestovní pas
4. dvě fotografie pasového formátu
5. doklad o zaplacení konzulárního poplatku

Doporučení na cestu: Ázerbájdžánsko-arménská hranice je uzavřena. Nedoporučuje se cestovat do příhraničních oblastí s Arménií a do oblastí v blízkosti linie dotyku. Vstupem na území mezinárodně neuznané Náhorně-karabašské republiky bez souhlasu ázerbájdžánských orgánů se občan třetího státu dopouští narušení hraničního režimu Ázerbájdžánské republiky a bude prohlášen za nežádoucí osobu. Dále upozorňujeme, že hranice mezi Ázerbájdžánem a Ruskou federací prochází na ruské straně přes bezpečnostně problematický Dagestán. Eventuální cestu do/z Ázerbájdžánu po této trase doporučujeme důkladně zvážit. Pro pohyb v samotném Ázerbájdžánu nejsou zavedena žádná omezení. Nejsou potvrzena zvýšená rizika teroristických útoků. Při pobytu se doporučuje respektovat základní bezpečnostní pravidla chování a respektovat pokyny příslušníků ozbrojených složek (nelze se například volně pohybovat v bezprostřední blízkosti prezidentských či vládních budov). Více informací. Při dovozu cizí měny neplatí žádná omezení. Při příjezdu je třeba vyplnit celní deklaraci. Při vývozu předmětů vyrobených před rokem 1960 podléhá vyvážený předmět exportní dani a pro samotný vývoz je třeba povolení ministerstva kultury.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Viz předešlá kapitola. Pro zaměstnání v zemi je třeba získat pracovní vízum, které vydává Státní imigrační služba Ázerbájdžánu. Vzhledem k tomu, že situace, pravidla a poplatky v této oblasti se velmi rychle mění v čase, doporučujeme kontaktovat příslušný zastupitelský úřad v ČR před podáním žádosti o pracovní vízum.

Mezi Českou republikou a Ázerbájdžánem není uzavřena žádná smlouva v oblasti zdravotního zabezpečení. Z tohoto důvodu je českým občanům v Ázerbájdžánu poskytována zdravotní péče pouze za úplatu. V případě cesty do této země proto důrazně doporučujeme sjednání příslušného cestovního pojištění.

5.9 Veletrhy a akce

V Ázerbájdžánu se každoročně pořádá několik regionálně významných oborových veletrhů a výstav. Každoročně je organizován veletrh zaměřený na **zemědělství a potravinářství** (květen), **Caspin Oil & Gas a Caspian Power** (červen), vzdělávací veletrh **EduExpo** (říjen), **BakuBuild** a **Aquaterm** (říjen).

Více informací k jednotlivým veletrhům, které se konají v Baku naleznete na stránkách hlavního organizátora výstav Caspian Event Organizers.

Bližší informace k výstavám jsou zveřejňovány na webu BusinessInfo, CzechTrade nebo Ministerstva průmyslu a obchodu.

Velvyslanectví ČR v Baku organizuje řadu různých aktivit, vedle podpory účasti na veletrzích za zabývá organizací fór či podnikatelských misí. Jeden z neefektivnější nástrojů pro podporu exportu je organizace sektorově zaměřených projektů na podporu ekonomické diplomacie v podobě misí českých podnikatelů Ázerbájdžánu nebo ázerbájdžánských zástupců institucí do České republiky.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Ázerbájdžánu

Caspian Plaza, ulice Jafar Jabbarli 44, AZ-1065 Baku, Ázerbájdžán Tel.: +994 124 368 555 - recepce, +994 124 368 554 - sekretariát
Fax: +994 124 368 557 E-mail: baku@embassy.mzv.cz Web: www.mzv.cz/baku

Obchodně ekonomický úsek se nachází na velvyslanectví v Baku +994 124 368 554 (555), e-mail: commerce_baku@mzv.cz

Nouzová linka pro české občany (mimo pracovní dobu zastupitelského úřadu): +994 502 291 363

Úřední hodiny: pondělí až pátek od 9:00 do 12:00 hod. a od 13:00 do 17:30 hod.

Kancelář CzechTrade Baku: Mgr. Levan Bokeria, ředitel kanceláře, Caspian Plaza, ulice Jafar Jabbarli 44, AZ-1065 Baku, Ázerbájdžán +994 512 069 695 E-mail: levan.bokeria@czechtrade.cz Web: www.czechtrade-azerbaijan.com

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Předvolba do Ázerbájdžánu je +994, následuje kód města a samotné číslo. V případě mobilního čísla je +994 (s pokračováním např. 111 111 111) v místě nahrazeno 0 (s pokračováním např. 111 111 111).

- 1 Nouzová linka Velvyslanectví ČR v Baku: +994 502 291 363
- 1 Hasiči: 101
- 1 Policie: 102
- 1 Lékařská pohotovost: 103
- 1 Havárie plynu: 104
- 1 ASAN: 108
- 1 Informace o tel. číslech: 109
- 1 Mimořádné situace: 112
- 1 Odtahová služba: 156 (placená služba)
- 1 Taxi: +994 125 653 189 nebo služba Uber/Bolt

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 Kancelář prezidenta Ázerbájdžánu
- 1 Kabinet ministrů Ázerbájdžánu
- 1 Parlament Ázerbájdžánu
- 1 Ministerstvo zahraničních věcí Ázerbájdžánu
- 1 Ministerstvo hospodářství Ázerbájdžánu
- 1 Ministerstvo energetiky
- 1 Státní výbor statistiky Ázerbájdžánu

- 1 ASAN
- 1 The State Agency on Mandatory Health Insurance
- 1 Centrální banka Ázerbájdžánu
- 1 Databáze tenderů
- 1 Obchodně průmyslová komora Ázerbájdžánu
- 1 Státní ropná společnost
- 1 Státní vodárenská společnost Azersu
- 1 Podzemní dráha (metro) v Baku

Informační agentury a internetové noviny

- 1 Ázerbájdžánská tisková agentura
- 1 Ázerbájdžánská státní tisková agentura
- 1 Tisková informační agentura Turan
- 1 Internetové zpravodajství Day.AZ
- 1 Tisková informační agentura Report.az